

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-175-03

Druk nr 2159

Warszawa, 27 października 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o ratyfikacji Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczącego zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r., sporządzonego w Berlinie dnia 14 maja 2003 r..

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Zagranicznych i Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczącego zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r., sporządzonego w Berlinie dnia 14 maja 2003 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczącego zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r., sporządzonego w Berlinie dnia 14 maja 2003 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 14 maja 2003 r. został sporządzony w Berlinie Protokół między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczący zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r.

Po zaznajomieniu się z powyższym Protokołem w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Aleksander Kwaśniewski

PREZES RADY MINISTRÓW

Leszek Miller

98-10-aa

UZASADNIENIE

wniosku o ratyfikację Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczącego zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r.

W dniu 14 maja 2003 r. został podpisany w Berlinie Protokół między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczący zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r. Stronami Protokołu są: Rzeczpospolita Polska i Republika Federalna Niemiec.

Prowadzone przeciwko Polsce postępowania arbitrażowe z powództwa niemieckiej spółki ujawniło wady prawne i językowe ww. Umowy, które uniemożliwiły dokonanie jednolitej interpretacji jej zapisów. Zasadnicza rozbieżność dotyczyła kwestii rozstrzygania sporów między inwestorem a Państwem przyjmującym, a także zasad ustalenia odszkodowania z tytułu wyłączenia inwestycji. Odbyte w trybie art. 10 ust. 1 ww. Umowy konsultacje nie przyniosły zadowalających rezultatów głównie z uwagi na różnice w wersji językowej polskiej i niemieckiej art. 4 ust. 2 Umowy.

W związku z powyższym b. Ministerstwo Gospodarki rozpoczęło z niemieckim partnerem rozmowy sondażowe na temat renegocjacji Umowy. Rozmowy potwierdziły możliwość wprowadzenia zmian do Umowy, eliminujących jej wady prawne i językowe oraz zarysowały możliwość znalezienia kompromisowych rozwiązań w spornych kwestiach. Po uzyskaniu w lutym 2001 r. zgody Prezesa Rady Ministrów na rozpoczęcie negocjacji przystąpiono do uzgodnienia treści Protokołu ze stroną niemiecką.

Proponowane w Protokole zmiany do Umowy dotyczyły kwestii rozstrzygania sporów, sprawy utraconych korzyści oraz badania legalności wyłączenia. Przyjęto rozwiązanie stosowane w

większości polskich umów inwestycyjnych, tj. w przypadku sporów wynikających ze stosowania Umowy, inwestor otrzymał prawo swobodnego wyboru między sądem powszechnym a arbitrażem międzynarodowym. Różnicę w systemach prawnych Polski i Niemiec w kwestii wycofania pozwu z sądu powszechnego i przekazania roszczenia do trybunału arbitrażowego uwzględniono przez uzgodnienie w art. 3 Protokołu zapisu „jeśli jest to dopuszczone prawem wewnętrznym drugiej Umawiającej się Strony”.

W kwestii odszkodowania wprowadzono kategorię „wartości rynkowej inwestycji” oraz odwołanie się do sposobu dokonywania wyceny, z odniesieniem się do specyfiki danej inwestycji, jak również ustalenia tej wartości zgodnie z powszechnie uznawanymi zasadami wyceny. Powinno to przeciwdziałać przyznawaniu odszkodowań w nieracjonalnej wysokości.

W art. 4 ust. 2 dotyczącym wyłączenia wprowadzono zmiany przez doprecyzowanie określenia wartości wyłączonej inwestycji przez odniesienie jej do wartości rynkowej oraz wskazano moment jej ustalenia. Jako miarodajny moment przyjęto tu czas bezpośrednio przed wyłączeniem, lub – jak dotąd – datę, w której stało się to publicznie znane (w zależności, co nastąpiło wcześniej). Podano także zasady wyceny wartości rynkowej inwestycji, a mianowicie przyjęto konieczność uwzględnienia powszechnie uznawanych zasad wyceny oraz innych istotnych okoliczności dla danej inwestycji. Doprecyzowano również postanowienie w sprawie uprawnienia do zbadania zgodności wyłączenia z obowiązującym prawem oraz wysokości odszkodowania w ten sposób, że prawo to przyznano inwestorowi, który może wnieść sprawę do właściwego sądu, z tym że powinien to być sąd tej Strony, na terytorium której następuje wyłączenie (co – jak dotąd – nie było określone).

W zakresie rozstrzygania sporów w art. 11 w ust. 1 dokonano zmian przez sprecyzowanie jakiego typu spory podlegają rozstrzygnięciu między inwestorem jednej Strony a drugą Stroną (na drodze sądowej lub w arbitrażu, o czym mowa w ust. 2). Uzgodniono, że są to spory dotyczące inwestycji, z tym że powinny one dotyczyć praw i obowiązków wynikających z Umowy o ochronie inwestycji.

Dotychczasowy przepis art. 11 ust. 2 w ograniczonym zakresie regulował rozstrzygnięcie sporu w drodze arbitrażu. W toku negocjacji skorygowano tryb postępowania w razie niezafatwienia sporu polubownie między inwestorem jednej Strony a drugą Stroną. W takim wypadku inwestor, a nie – jak dotąd – jedna ze Stron sporu, ma prawo do wniesienia tego sporu do

sądu drugiej Strony albo do międzynarodowego trybunału arbitrażowego. Dodano tu więc możliwość skorzystania z powszechnego sądownictwa, obok drogi arbitrażowej. Ponadto zezwolono, aby inwestor do czasu wydania wyroku w sprawie mógł cofnąć swój pozew złożony do sądu powszechnego i przekazał ten spór do arbitrażu. W tym wypadku ustalono, że druga Strona musi udzielić zgody na cofnięcie pozwu. Ze względu na istniejącą w Niemczech możliwość przedłożenia takiego sporu do arbitrażu – pomimo wydania wyroku w sprawie przez sąd powszechny – zgodzono się na taką możliwość, zastrzegając jednakże, że może to mieć miejsce, jeżeli jest to dopuszczone prawem wewnętrznym drugiej Strony.

Dotychczasowy ust. 3 art. 11 stracił swoje znaczenie i został skreślony.

Na tle wniosków wynikających ze spraw z powództwa niemieckiej spółki przeciwko Polsce można w przyszłości liczyć na większą ochronę interesów Polski przy tego typu roszczeniach. Dotyczy to zarówno określenia w przedmiotowym Protokole zakresu odszkodowania dochodzonego przez wyłączonego inwestora, jak i wartości rynkowej wyłączonej inwestycji. Odnosi się to również do wskazania forum sądowego kraju wyłączenia dla zbadania legalności wyłączenia oraz wysokości przyznanego odszkodowania (art. 4 ust. 2), pomimo pozostawienia dalej inwestorowi możliwości skorzystania z drogi postępowania sądowego lub arbitrażowego (art. 11 ust. 2). Wynegocjonowane zmiany dały więc (także w toku ew. procesów) możliwość kontroli oraz ograniczenia zakresu i wysokości odszkodowań żądanych przez inwestorów.

Ponadto, zaproponowane i ostatecznie uzgodnione ze stroną niemiecką zmiany dodatkowo:

- korygują wady prawne i językowe ww. Umowy,
- kończą prowadzoną od trzech lat dyskusję na najwyższym szczeblu politycznym w sprawie funkcjonowania Umowy,
- pozwolą na ponowne uruchomienie, zablokowanych obecnie, gwarancji rządu RFN dla inwestorów niemieckich w Polsce,
- ograniczą poszukiwanie przez inwestorów (w tym głównie niemieckich) korzystnych dla siebie interpretacji spornych zapisów obowiązującej Umowy w ew. procesach, co w świetle dotychczasowych doświadczeń nie rokowało dla strony polskiej większych szans na pozytywne rozstrzygnięcie.

Z punktu widzenia obywateli RP i polskich podmiotów gospodarczych postanowienia Protokołu dotyczą polskich inwestorów w RFN.

Wejście w życie Protokołu nie spowoduje zwiększenia wydatków ani dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Ze względu na rangę Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 r., Protokół w sprawie zmian i uzupełnień zawarty jako umowa międzynarodowa, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r., powinien zostać ratyfikowany za uprzednią zgodą Sejmu wyrażoną w ustawie.

Protokół

między

Rzeczpospolitą Polską

a

Republiką Federalną Niemiec

dotyczący zmian i uzupełnień Umowy

między

Polską Rzeczpospolitą Ludową

a Republiką Federalną Niemiec

w sprawie

popierania i wzajemnej ochrony inwestycji,

podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 roku

Rzeczpospolita Polska

i

Republika Federalna Niemiec -

uzgodniły dokonanie w Umowie w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, zawartej dnia 10 listopada 1989 roku między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec, następujących zmian i uzupełnień:

Artykuł 1

Artykuł 4 ustęp 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Inwestycje inwestorów jednej Umawiającej się Strony mogą na terytorium drugiej Umawiającej się Strony ulec wywłaszczeniu, nacjonalizacji lub mogą być poddane innym środkom równoznacznym w skutkach z wywłaszczeniem lub nacjonalizacją (zwane dalej „wywłaszczeniem”) tylko w interesie publicznym i za odszkodowaniem. Odszkodowanie musi odpowiadać wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji bezpośrednio przed jej wywłaszczeniem lub przed momentem, w którym wywłaszczenie stało się publicznie znane, w zależności od tego, co nastąpiło wcześniej, i ustalone zostanie zgodnie z powszechnie uznanymi zasadami wyceny z uwzględnieniem okoliczności istotnych dla inwestycji. Odszkodowanie musi być wypłacone niezwłocznie, najpóźniej jednak w ciągu dwóch miesięcy; poczynając od trzeciego miesiąca do momentu wypłaty podlega ono oprocentowaniu według normalnej bankowej stopy procentowej; musi być zapewniona rzeczywista możliwość wykorzystania i transferu tego odszkodowania. Właściwy sposób ustalenia i wypłacenia odszkodowania powinien zostać ustalony najpóźniej w momencie wywłaszczenia. Inwestor ma prawo zbadania zgodności z prawem wywłaszczenia oraz wysokości odszkodowania przez właściwy sąd Umawiającej się Strony, na terytorium której nastąpiło wywłaszczenie.”

Artykuł 2

Artykuł 11 ustęp 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Spory dotyczące inwestycji między inwestorem jednej Umawiającej się Strony a drugą Umawiającą się Stroną w zakresie praw i obowiązków wynikających z niniejszej Umowy powinny być w miarę możliwości rozstrzygane polubownie między stronami sporu.”

Artykuł 3

Artykuł 11 ustęp 2 otrzymuje brzmienie:

- „2. Jeżeli spór taki nie zostanie rozstrzygnięty polubownie w ciągu sześciu miesięcy od chwili zgłoszenia go przez jedną ze stron sporu, wówczas inwestor ma prawo przedłożenia go albo właściwym sądom drugiej Umawiającej się Strony, albo międzynarodowemu trybunałowi arbitrażowemu. Jeśli inwestor jednej Umawiającej się Strony przedłożył spór dotyczący inwestycji dokonanej na terytorium drugiej Umawiającej się Strony właściwemu sądowi drugiej Umawiającej się Strony, to może on do czasu wydania wyroku w sprawie cofnąć pozew i przedłożyć taki spór międzynarodowemu trybunałowi arbitrażowemu. W tym wypadku druga Umawiająca się Strona udzieli zgody na cofnięcie pozwu. Inwestor może przedłożyć taki spór międzynarodowemu trybunałowi arbitrażowemu także po wydaniu wyroku w sprawie, jeśli jest to dopuszczone prawem wewnętrznym drugiej Umawiającej się Strony”.

Artykuł 4

Artykuł 11 ustęp 3 zostaje skreślony. Artykuł 11 ustępy 4 i 5 stają się odpowiednio ustępami 3 i 4.

Artykuł 5

1. Niniejszy Protokół dotyczący zmian i uzupełnień podlega ratyfikacji; wymiana dokumentów ratyfikacyjnych nastąpi w Warszawie w możliwie najszybszym terminie.
2. Niniejszy Protokół dotyczący zmian i uzupełnień wejdzie w życie po upływie trzydziestu dni od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Artykuł 6

Niniejszy Protokół dotyczący zmian i uzupełnień pozostaje w mocy tak długo, jak długo pozostaje w mocy Umowa podpisana w Warszawie dnia 10 listopada 1989 roku w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji.

Sporządzono w, dnia w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i niemieckim, przy czym obydwie teksty mają jednakową moc.

W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej

W imieniu
Republiki Federalnej Niemiec

Änderungs- und Ergänzungsprotokoll

zwischen

der Republik Polen

und

der Bundesrepublik Deutschland

zum

am 10. November 1989 in Warschau unterzeichneten Vertrag

zwischen

der Volksrepublik Polen

und

der Bundesrepublik Deutschland

über

die Förderung und den gegenseitigen Schutz

von Kapitalanlagen

Die Republik Polen
und
die Bundesrepublik Deutschland -

sind übereingekommen, den Vertrag vom 10. November 1989 zwischen der Volksrepublik Polen und der Bundesrepublik Deutschland über die Förderung und den gegenseitigen Schutz von Kapitalanlagen wie folgt zu ändern beziehungsweise zu ergänzen: -

Artikel 1

Artikel 4 Absatz 2 wird durch folgenden Wortlaut ersetzt:

"(2) Kapitalanlagen von Investoren einer Vertragspartei dürfen im Gebiet der anderen Vertragspartei nur zum allgemeinen Wohl und gegen Entschädigung enteignet, verstaatlicht oder anderen Maßnahmen unterworfen werden, die in ihren Auswirkungen einer Enteignung oder Verstaatlichung gleichkommen (im Folgenden „Enteignung“). Die Entschädigung muss dem Marktwert der enteigneten Kapitalanlage unmittelbar vor der Enteignung oder vor dem Zeitpunkt entsprechen, in dem die Enteignung öffentlich bekannt wurde, je nachdem, was das Frühere ist, und wird nach allgemein anerkannten Bewertungsgrundsätzen unter Berücksichtigung der wesentlichen Umstände für die Kapitalanlage ermittelt. Die Entschädigung muss unverzüglich, spätestens jedoch innerhalb von zwei Monaten, geleistet werden und ist ab dem dritten Monat bis zum Zeitpunkt der Zahlung mit dem üblichen bankmäßigen Zinssatz zu verzinsen; sie muss tatsächlich verwertbar und frei transferierbar sein. Spätestens im Zeitpunkt der Enteignung muss in geeigneter Weise für die Festsetzung und Leistung der Entschädigung Vorsorge getroffen sein. Der Investor hat das Recht, die Rechtmäßigkeit der Enteignung und die Höhe der Entschädigung von dem zuständigen Gericht der Vertragspartei nachprüfen zu lassen, in deren Gebiet die Enteignung erfolgte."

Artikel 2

Artikel 11 Absatz 1 wird durch folgenden Wortlaut ersetzt:

"(1) Streitigkeiten in Bezug auf Kapitalanlagen zwischen dem Investor einer Vertragspartei und der anderen Vertragspartei über Rechte und Pflichten, die sich aus diesem Vertrag ergeben, sollen, soweit möglich, zwischen den Streitparteien gütlich beigelegt werden."

Artikel 3

Artikel 11 Absatz 2 wird durch folgenden Wortlaut ersetzt:

"(2) Wird eine solche Streitigkeit innerhalb von sechs Monaten nach ihrer Geltendmachung durch eine der Streitparteien nicht gütlich beigelegt, so hat der Investor das Recht, die Streitigkeit entweder den zuständigen Gerichten der anderen Vertragspartei oder einem internationalen Schiedsgericht vorzulegen. Hat ein Investor einer der Vertragsparteien eine Streitigkeit im Zusammenhang mit einer auf dem Gebiet der anderen Vertragspartei getätigten Kapitalanlage einem zuständigen Gericht der anderen Vertragspartei vorgelegt, so kann er die Klage bis zum Ergehen des Urteils in der Sache zurücknehmen und die Streitigkeit einem internationalen Schiedsgericht vorlegen. In diesem Fall wird die andere Vertragspartei der Rücknahme der Klage zustimmen. Sofern das innerstaatliche Recht der anderen Vertragspartei dies zulässt, kann der Investor eine solche Streitigkeit auch nach Ergehen des Urteils in der Sache einem internationalen Schiedsgericht vorlegen."

Artikel 4

Artikel 11 Absatz 3 wird gestrichen. Artikel 11 Absätze 4 und 5 werden entsprechend Absätze 3 und 4.

Artikel 5

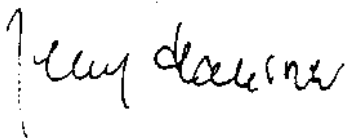
- (1) Dieses Änderungs- und Ergänzungsprotokoll bedarf der Ratifikation; die Ratifikationsurkunden werden so bald wie möglich in Warschau ausgetauscht.
- (2) Dieses Änderungs- und Ergänzungsprotokoll tritt dreißig Tage nach Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

Artikel 6

Dieses Änderungs- und Ergänzungsprotokoll bleibt so lange in Kraft, wie der am 10. November 1989 in Warschau unterzeichnete Vertrag über die Förderung und den gegenseitigen Schutz von Kapitalanlagen in Kraft bleibt.

Geschehen zu *Berlin* am *14. Mai 2003* in zwei Urschriften, jede in polnischer und in deutscher Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

Für die
Republik Polen

Für die
Bundesrepublik Deutschland

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

MINISTER
Prof. dr hab. Danuta Hübner

Min. DH- 3453 /03/DPE/ot

Warszawa, 16.10, 2003 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektów:

1. uchwały w sprawie przedłożenia Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczącego zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 roku, sporządzonego w Berlinie dnia 14 maja 2003 r.,
2. ustawy o ratyfikacji Protokołu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec dotyczącego zmian i uzupełnień Umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji podpisanej w Warszawie dnia 10 listopada 1989 roku, sporządzonego w Berlinie dnia 14 maja 2003 r.,

z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 49), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonymi projektami (pismo nr RM-10-175-03 i RM-111-259-03), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanych regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Włodzimierz Cimoszewicz
Minister Spraw Zagranicznych

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU

Jarosław Pietras